EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 11.4.2011
KOM(2011) 184 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1608/2003/ES o tvorbě a rozvoji statistiky Společenství v oblasti vědy a techniky

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1608/2003/ES o tvorbě a rozvoji statistiky Společenství v oblasti vědy a techniky

SHRNUTÍ

Úřední statistiky v oblasti vědy, techniky a inovací jsou z velké části založeny na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1608/2003/ES ze dne 22. července 2003 o tvorbě a rozvoji statistiky Společenství v oblasti vědy a techniky[1]. Toto rozhodnutí bylo prováděno Eurostatem skrze legislativní opatření a dobrovolný sběr dat a skrze vlastní produkci statistik Eurostatu.

Tato zpráva hodnotí provádění jednotlivých statistických akcí uvedených v článku 2 rozhodnutí. Cílem těchto činností je zavést statistický informační systém v oblasti vědy, techniky a inovací za účelem podpory a monitorování politik EU.

Nařízení Komise (ES) č. 753/2004 a č. 1450/2004, kterými se provádí rozhodnutí 1608/2003/ES, se týkají dvou sběrů dat, které jsou pravidelně prováděny v rámci Evropského statistického systému (ESS) statistickými orgány členských států. Jak statistika v oblasti výzkumu a vývoje (VaV), tak i statistika inovací, které jsou sbírány podle těchto prováděcích rozhodnutí, se staly uznávanými a často citovanými referenčními údaji při monitorování politik EU v oblasti vědy a techniky.

Společně s daty o VaV popisuje uvedené nařízení rovněž statistickou práci týkající se dalších oblastí statistiky v oblasti vědy a techniky, jako jsou lidské zdroje ve vědě a výzkumu, špičkové technologie a znalostní služby a patenty. Statistika v těchto oblastech je vytvářena přímo Eurostatem s využitím výchozích údajů a statistiky (externí nebo interní statistiky Eurostatu). Tyto údaje jsou doplňovány dobrovolným sběrem dat v rámci ESS o profesních drahách držitelů doktorských titulů.

Kvalita statistických údajů se stala důležitější kvůli směřování politik a jejich monitorování a zejména kvůli skutečnosti, že politické cíle jsou stanovovány skrze statistické informace. Strategie Evropa 2020, stejně jako předcházející Lisabonská strategie stanovila přesný cíl pro intenzitu výzkumu a vývoje (výdaje ve výši 3 % HDP EU na VaV do roku 2020) a je enormně důležité, aby kvalita měření byla a i nadále zůstala na vysoké úrovni.

Přijetí výše uvedených nařízení, kterými se provádí rozhodnutí č. 1608/2003/ES stabilizovalo kvalitu údajů v oblasti vědy, techniky a inovací. Následně došlo k postupnému a trvalému zlepšování a pečlivému sledování kvality. Sjednání a používání mezinárodních standardů a metodiky a stálá diskuse o jejich významu v dynamickém rámci měření má za cíl udržovat aktuálnost statistiky a její prvotřídní kvalitu.

Při dalším rozvoji statistiky v oblasti vědy, techniky a inovací budou vzaty v úvahu jak priority stanovené v rámci politických potřeb, tak i celkový rozvoj ESS. S ohledem na priority, které byly stanoveny strategií Evropa 2020 a stěžejní iniciativou Inovace v Unii, se bude usilovat o rovnováhu mezi novou prací a činnostmi na další zlepšení stávající statistiky v oblasti vědy, techniky a inovací.

[1] Úř. věst. L 230, 16.9.2003, s. 1.

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1608/2003/ES
o tvorbě a rozvoji statistiky Společenství v oblasti vědy a techniky

1. ÚVOD

Tato zpráva se týká provádění rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1608/2003/ES ze dne 22. července 2003 o tvorbě a rozvoji statistiky Společenství v oblasti vědy a techniky (dále jen: „rozhodnutí“).

Toto je druhá zpráva, kterou je Komise povinna podle článku 5 rozhodnutí předložit Evropskému parlamentu a Radě. První zpráva byla přijata dne 14. prosince 2007[2].

V červenci 2010 přijala Evropská rada strategii Evropa 2020 pro zaměstnanost a inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění[3]. Rovněž potvrdila pět hlavních cílů, přičemž jedním z nich je zlepšení podmínek pro inovace a výzkum a vývoj (VaV), zejména cíl zvýšení objemu veřejných a soukromých investic do tohoto odvětví na 3 % hrubého domácího produktu (HDP).

Komise dále ve svém sdělení z 6. října 2010[4] navrhla indikátor pro intensitu VaV a inovací a pro monitorování celkového pokroku inovační výkonnosti, a to výroční srovnávací tabulku výzkumu a inovací Unie[5].

Rada pro konkurenceschopnost rovněž požadovala stanovení omezeného a konsistentního souboru indikátorů, který bude v souladu s politickými cíli a strategiemi Rady sloužit jako nástroj pro monitorování pokroku při vytváření Evropského výzkumného prostoru[6] (evropský „jednotný trh“ pro výzkum a vývoj, v němž se volně pohybují výzkumníci, myšlenky a znalosti).

Zpráva hodnotí stávající stav zavádění statistického informační systému v oblasti vědy, techniky a inovací za účelem podpory a sledování politik EU. První část zprávy se zaměřuje na provádění opatření uvedených v článku 2 rozhodnutí. Následují kapitoly o kvalitě údajů, nákladech a statistické zátěži. Poslední kapitola zprávy zaměřuje pohled na strategické činnosti, které by měly být provedeny v následujících letech.

2. PROVÁDĚNÍ ROZHODNUTÍ

2.1 Provádění Komisí

Rozhodnutí č. 1608/2003/ES bylo prováděno Eurostatem legislativními opatřeními a dobrovolným sběrem dat v členských státech a skrze vlastní produkci statistik Eurostatu.

Nejdůležitější jsou dvě účinná prováděcí nařízení:

Ustanovení čl. 2 odst. 1 a 2 rozhodnutí

• nařízení Komise (ES) č. 753/2004 ze dne 22. dubna 2004, kterým se provádí rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1608/2003/ES, pokud jde o statistiku v oblasti vědy a techniky[7], které se zaměřuje zejména na statistiku v oblasti VaV. Toto nařízení rovněž pokrývá statistiku v oblasti lidských zdrojů ve vědě a technologii, statistiku o odvětvích

---

2 KOM(2007) 801.
3 CO EUR 9, CONCL 2.
4 KOM(2010) 546. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Stěžejní iniciativa strategie Evropa 2020 – Unie inovací.
5 KOM(2010) 546.
6 2945. zasedání Rady pro konkurenceschopnost, Brusel, 29.5.2009.
7 Úř. věst. L 118, 23.4.2004, s. 23.

špičkových technologií a znalostních služeb, statistiku v oblasti patentů a další statistiku v oblasti vědy, techniky a inovací (aniž by ovšem přímo stanovovalo úkoly pro členské státy).

Ustanovení čl. 2 odst. 2 (inovace) rozhodnutí

• Nařízení Komise (ES) č. 1450/2004 ze dne 13. srpna 2004, kterým se provádí rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1608/2003/ES o tvorbě a rozvoji statistiky Společenství v oblasti inovací[8].

Jak statistika v oblasti výzkumu a vývoje (VaV), tak i statistika inovací, které jsou sbírány podle těchto prováděcích rozhodnutí, se staly uznávanými a často citovanými referenčními údaji při monitorování politiky EU.

Hlavními úspěchy v různých oborech statistiky oblasti vědy, techniky a inovací jsou:

2.1.1 Statistika v oblasti VaV (včetně statistiky vládních rozpočtových výdajů a dotací na VaV, nazývaná statistika GBAORD)

Statistika v oblasti VaV měří výkonnost VaV v Evropě. Výdaje na VaV a personál pracující v oblasti VaV z pohledu podniku nebo instituce provádějící VaV jsou sestaveny podle různých hledisek a rozklíčování. Tyto statistiky jsou založeny na manuálu Frascati a budou používány mj. pro souhrn indikátorů veřejné a soukromé intenzity investic do VaV pro strategii Evropa 2020. Zatím byly využívány pro kompilaci indikátoru intenzity VaV podle lisabonského a barcelonského zasedání Rady.

Hlavní úspěchy:

• zvýšený objem produkce údajů a jejich kvality a harmonizace dotazníku pro sběr údajů a časových řad s OECD;

• dosažení dohody o způsobu používání „VaV hrazeného ze zahraničí“;

• iniciace měření výzkumu, který je v Evropě koordinován na mezinárodní úrovni (GBAORD a veřejní činitelé působící v oblasti mezinárodního VaV)

• zlepšení kvality a harmonizace údajů skrze stanovení kvality hlášení údajů a zahájení činností na zlepšení na základě tohoto hlášení.

2.1.2 Evropské statistiky v oblasti inovace

Průzkumy Společenství v oblasti inovací měří inovační výkonnost podniků v Evropě. Poskytují indikátory k činnostem v oblasti inovací, různým druhům inovací, výdajům na inovace, důsledkům inovace nebo spolupráce v této oblasti. Tyto průzkumy jsou jediným harmonizovaným zdrojem pro měření inovací v Evropě a jiných zemích. Jsou založeny na manuálu OSLO.

Hlavní úspěchy:

• vydání manuálu 2005 Eurostat/OECD Oslo 2005, který zahrnuje rovněž inovace v oblasti organizace a marketingu;

• příprava několika kol průzkumu Společenství v oblasti inovací s harmonizovaným dotazníkem a metodikou včetně *ad hoc* modulů týkajících se inovací v oblasti životního prostředí a kreativity a dovedností (pro roky 2008 a 2010);

• zřízení a rozšíření přístupu k mikroúdajům CIS skrze SAFE centrum Eurostatu a skrze CD-ROM k širšímu použití ve výzkumu.

---

[8] Úř. věst. L 267, 14.8.2004, s. 32.

Ustanovení čl. 2 odst. 2 rozhodnutí (statistika v oblasti lidských zdrojů ve vědě a technologii, patentů a špičkových technologií)

2.1.3 Statistika v oblasti lidských zdrojů ve vědě a technologii, špičkových technologií a znalostních služeb a statistika v oblasti patentů

Statistika v oblasti lidských zdrojů ve vědě a technologii měří na základě manuálu Canberra podíl pracovních sil, které mají vysokoškolské vzdělání v oblasti vědy a technologie nebo v oblasti vědy a technologie pracují. Statistika v oblasti špičkových technologií a znalostí monitoruje ta odvětví hospodářství, pro něž je typická vysoká intensita znalostí (např. farmaceutický průmysl, počítačový průmysl, telekomunikace, letecký průmysl, VaV). Tyto dva statistické soubory jsou vypracovávány Eurostatem za použití stávajících statistických údajů z jiných průzkumů a kompilací statistických údajů, které má Eurostat k dispozici. Patentová statistika je obecně používána jako indikátor výstupu pro vědu, technologii a inovace, přičemž tyto indikátory jsou vypracovávány Eurostatem na základě administrativních údajů z Evropského patentového úřadu nebo jiných významných patentových úřadů. Celosvětová srovnání patentových činností umožňují odhadnout inovační schopnost dotčených ekonomik.

Hlavní úspěchy:

• příprava a široké provádění dobrovolného přímého sběru dat v členských státech společně s OECD a Statistickým úřadem při UNESCO pro „statistiku o profesních drahách držitelů doktorských titulů“, v jejímž rámci jsou monitorováni tuzemští držitelé doktorských titulů, včetně jejich osobních údajů, údajů o jejich vzdělávání a pracovní zkušenosti, mezinárodní mobilitě atd.;

• Trvání a zvětšování pravidelné produkce statistiky v oblasti lidských zdrojů ve vědě a technologii a statistiky v oblasti špičkových technologií na základě stávajících zdrojů údajů;

• Hodnocení výchozích klasifikací a jejich způsobilosti poskytovat informace o znalostní ekonomice (činnostech);

• zřízení a další zlepšování EPO PATSTAT, harmonizované databáze surových dat, společně s dalšími mezinárodními institucemi (jako např. Evropský patentový úřad – EPÚ, Světová organizace duševního vlastnictví – WIPO, Patentový a známkový úřad USA – USPTO, Japonský patentový úřad – JPO, Národní nadace pro vědu USA – NSF nebo OECD), přičemž tato databáze pokrývá mj. patentové přihlášky u EPO a patenty udělené USPTO;

• Příspěvek a kontrola přepracování patentového manuálu OECD z roku 2009 ve spolupráci s výše uvedenými dalšími významnými uživateli údajů a statistiky o patentech;

• Zlepšení a používání metod Eurostatu pro harmonizaci jmen žadatelů o patenty, což má umožnit produkci dodatečné statistiky o patentech, např. ukazatele hustoty patentů a přiřazování žadatelů o patenty do mezinárodních sektorů. První verze dvou metod byla použita u jmen žadatelů u EPO a USPTO v roce 2006 a metody byly aktualizovány v roce 2009 na základě všech jmen žadatelů v EPO PATSTAT.

• Značné úsilí, které bylo od roku 2005 vynaloženo v oblasti zpracování údajů, a rozvoj metodiky umožnily rozšíření patentových indikátorů, např. v oblasti špičkových technologií, biotechnologií, zahraničního vlastnictví, společných patentových přihlášek v rámci EU a mezinárodních společných patentových přihlášek, citace patentů a technologií v oblasti energetiky.

Ustanovení čl. 2 odst. 2 (statistické údaje členěné podle pohlaví) rozhodnutí

Pokud je to vhodné, nabízejí proměnné v oblasti personalistiky týkající se sběru údajů u VaV, lidských zdrojů ve vědě a technologii a statistiky o profesních drahách držitelů doktorských titulů, rozčlenění podle pohlaví. To značně usnadnilo publikace zprávy Komise o úloze žen ve vědě – „She Figures“ – v letech 2006 a 2009.

Ustanovení čl. 2 odst. 3 rozhodnutí

Metodická práce pokračovala v úzké spolupráci s dalšími mezinárodními partnery, zejména OECD. To vedlo mj. k novým a revidovaným manuálům, jak je uvedeno výše, racionalizovaným nástrojům pro sběr dat a procesům pro sběr dat o VaV a o statistice o profesních drahách držitelů doktorských titulů. Byly aktualizovány standardy a klasifikace, aby byly v souladu s revidovanými základními klasifikacemi (ekonomická aktivita, klasifikace produktů, socio-ekonomické cíle).

Ustanovení čl. 2 odst. 5 rozhodnutí

Hlavní způsob šíření statistických údajů oblasti vědy, techniky a inovací a související dokumentace je statistická internetová databáze Eurostatu, která umožňuje bezplatný přístup. Na podporu šíření údajů z databáze slouží početné statistické publikace a tiskové zprávy. Dále jsou hlavní zjištění citována internetovou službou Eurostatu „Statistics Explained“. Kromě tohoto statistického výstupu začal Eurostat nabízet pro vědce přístup k mikroúdajům CIS skrze SAFE centrum Eurostatu a skrze CD-ROM. To velkou mírou přispělo k mezinárodnímu inovačnímu výzkumu v rámci Komise a mimo ni. Komise též rozšiřuje statistické údaje z oblasti vědy, techniky a inovací v několika zprávách o politice (zejména včetně zpráv vztahujících se k strategii Evropa 2020 a strategii předcházející).

2.2 Provádění statistiky v oblasti vědy, techniky a inovací v členských státech

Tato část stručně popisuje opatření přijatá v členských státech s ohledem na statistické údaje v oblasti vědy, techniky a inovací jimi přímo sbírané: statistika v oblasti VaV/GBAORD, průzkum Společenství v oblasti inovací a dobrovolná statistika o profesních drahách držitelů doktorských titulů. V ostatních oblastech jsou využívány stávající zdroje údajů, které nejsou zahrnovány do průzkumů v oblasti vědy, techniky a inovací, které mají provádět členské státy.

Statistiky VaV/GBAORD

Mnoho států od let 2002/2003 upravilo svoje vnitrostátní dotazníky a sběr údajů, aby splnily požadavky nařízení (ES) č. 753/2004. Jak uvádí první zpráva, mělo více zemí problémy se zasíláním údajů o VaV a GBAORD za první dva referenční roky (2003 a 2004), se zvláštním odkazem na úplnost údajů a včasnost jejich zasílání v lhůtách stanovených výše uvedeným nařízením Komise. Následně došlo k značnému zlepšení dostupnosti údajů a plnění povinnosti zasílat je včas.

Výsledkem systematického monitorování dodržování právních předpisů o statistice bylo vydání celkem šesti oznámení o jejich nedodržování určených členským státům v souvislosti s údaji za roky 2006–2008. Do současnosti se problémy pokrytí a případy nedodržení lhůt při poskytování údajů omezovaly zejména na nesystematické výskyty ve vnitrostátních systémech tvorby údajů (náhodné problémy, dočasný nedostatek zdrojů, významná přestavba tvorby údajů). Zasílání proměnných VaV, které se vyžaduje na dobrovolném základě, je však stále neúplné.

Evropské statistiky v oblasti inovace

Průzkumy Společenství v oblasti inovací se v souladu s požadavky nařízení (ES) č. 1450/2004 staly součástí standardní statistické infrastruktury v členských státech. Průzkum Společenství v oblasti inovací v roce 2004 byl na vnitrostátní úrovni vnímán jako méně zatěžující a

snadněji proveditelný. Při průzkumu v roce 2006 se prováděla dobrovolná práce s cílem usnadnit plné využití definice inovace podle manuálu OSLO a konečně průzkum v roce 2008 pokrýval stejnou měrou a na povinném základě jak technologické (na úrovni postupů a výrobků), tak i netechnologické (organizační a marketingové) inovace.

Kromě jednoho členského státu nebyl zjištěn žádný významný případ nedodržování. Údaje vložené do tabulek za roky 2006 a 2008 byly poskytnuté včas a v úplnosti téměř všemi členskými státy. Poskytnutí údajů umožnilo včasné zveřejnění údajů EU v hlavní zprávě Komise k inovaci. Eurostat však nedostává od jednotlivých členských států všechny soubory mikroúdajů nebo všechny požadované proměnné, neboť zasílání těchto údajů je i nadále dobrovolné.

Statistika o profesních drahách držitelů doktorských titulů („statistika CDH“)

Na základě silné poptávky ze stany uživatelů se v letech 2006 a 2007 začala na dobrovolném základě ve více než 20 členských státech vypracovávat ve větším měřítku statistika CDH. V této souvislosti začaly státy pracovat na využití vnitrostátních správních zdrojů údajů a rejstříků a vytvářet vnitrostátní rámce vzorků, které zahrnují všechny tuzemské držitele doktorských titulů, vypočítávat velikost vzorku, sestavovat dotazníky pro vnitrostátní průzkumy a vyvíjet techniky sběru údajů. Tato práce pokračovala obdobným průzkumem za rok 2009, při kterém se testovala stabilita konceptů, definic a systémů tvorby údajů. Širší hodnocení tvorby statistiky CDH se provede poté, co v roce 2011 budou k dispozici výsledky tohoto průzkumu.

3. KVALITA ÚDAJŮ

Ustanovení čl. 2 odst. 4 rozhodnutí

Rámcem pro kvalitu údajů statistiky v oblasti vědy, techniky a inovací je Kodex evropské statistiky[9], který obsahuje 15 hlavních zásad. Několik zásad se týká všeobecného institucionálního uspořádání orgánů členských států a jejich organizací (odborná nezávislost nebo přiměřenost zdrojů), což přispívá k celkové kvalitě evropské statistiky, zatímco některé ze zásad (jako např. kvalitní metodika používaná na základě manuálů) jsou zakotvené na mezinárodní úrovni, společně a neustále vyhodnocované a každému přístupné. Prostřednictvím pravidelného podávání zpráv o kvalitě se věnuje pozornost několika zásadám týkajícím se kvality (mj. přesnost, soudržnost a srovnatelnost), které přímo souvisí se statistickými průzkumy v oblasti vědy, techniky a inovací.

Eurostat sbírá vnitrostátní zprávy o kvalitě týkající se statistik o VaV a GBAORD od roku 2007 a pro každé dvouleté kolo průzkumu Společenství v oblasti inovací od roku 2004. Podávání zpráv o kvalitě dobrovolné statistiky CDH bylo zahrnuté do poskytování vnitrostátních metaúdajů v obou kolech sběru údajů.

Níže jsou zdůrazněné některé ze záležitostí týkající se kvality statistiky, které vyvstaly v různých oblastech.

• **Statistika VaV.** Všeobecně byla dodržována doporučení ke sběru dat uvedená v manuálu Frascati OECD. Kvalita evropské statistiky VaV se zlepšila s provedením nařízení (ES) č. 753/2004. Uživatelé údajů nekritizovali význam, přesnost nebo porovnatelnost údajů. Avšak jsou žádoucí určitá zlepšení týkající se pokrytí a měření.

• **Evropská statistiky v oblasti inovace.** Včasnost, úplnost a porovnatelnost vnitrostátních souborů údajů se zlepšila díky kratším a jasnějším dotazníkům, zlepšené tvorbě údajů a

[9] KOM(2005) 217.

prováděcímu procesu na vnitrostátní úrovni, jakož i větší znalosti inovačních konceptů. Uživatelé považují údaje za velmi relevantní a požadují lepší srovnatelnost a přesnost numerických proměnných. Za pozitivní příspěvek k srovnatelnosti výsledků se považuje harmonizovaný vzorový dotazník vypracovaný v souladu s nařízením (ES) č. 1450/2004.

• **Statistika CDH.** Sběr údajů CDH za rok 2006 byl prvním pokusem rozsáhlého sběru údajů o držitelích doktorských titulů. Obzvláště velkou výzvou bylo najít zdroje na reprezentativní vzorek, u nějž by bylo možné věnovat se rovněž otázkám mezinárodní mobility.

• **Další statistika v oblasti vědy, techniky a inovací.** V ostatních oblastech záleží zlepšení kvality do velké míry na pokroku, kterého bylo dosaženo u výchozích údajů. Z tohoto hlediska bylo dosaženo značného pokroku u údajů průzkumu EU týkajícího se pracovních sil, obchodní statistiky nebo PATSTAT. Používané klasifikace byly aktualizované v souladu s revidovanou ekonomickou aktivitou a klasifikací produktů.

4. NÁKLADY A ZATÍŽENÍ

Eurostat měří náklady a zatížení vznikající v důsledku statistiky podnikání v řadě statistických oborů. Podle poslední celkové analýzy zatížení dotazníky v členských státech, která byla zahájena v červnu 2009, je statistika v oblasti vědy, techniky a inovací na 10. místě mezi 16 statistikami podnikání, pokrytými tímto výzkumem, pokud jde o zatížení, které nesou podniky. Roční zatížení v důsledku statistiky v oblasti vědy, techniky a inovací do určité míry kolísá, což odráží dvouletý cyklus statistiky v oblasti inovací.

Po přijetí rozhodnutí Rady č. 1608/2003/ES byly učiněny pokusy sbírat údaje o nákladech a zatížení souvisejícími se sběrem údajů. U pravidelného podávání zpráv o kvalitě byla požadována přesná měření, ukázalo se však, že je do jisté míry těžké k nim dospět, zejména pokud jde o harmonizovaný způsob umožňující porovnávání nebo vyhodnocení celkových nákladů. Mnoho členských států zdůraznilo, že nebude možné oddělit náklady na průzkumy v oblasti VaV a inovací a kompilací údajů, jak od jiné statistiky podnikání a podobné statistiky, tak i od jiných činností, které vycházejí pouze z vnitrostátních potřeb. Pokud jsou údaje dostupné, liší se metodiky používané pro hlášení údajů mezi různými členskými státy a v rámci členských států mezi příslušnými institucemi, takže informace neumožňují skutečně smysluplná srovnání nebo zveřejnění odhadů jednotlivých nákladů.

S přihlédnutím k výše uvedeným výhradám se průměrné zatížení měřené časem vynaloženým na vyplnění dotazníku o VaV pro podnikatelský sektor pro referenční období 2007 různí od 0,7 hodin do 4 hodin v 13 členských státech, u nichž jsou údaje dostupné (s výjimkou 6 hodin uvedených jedním členským státem). Nejčastější dobou byly 2 hodiny. Daleko méně údajů je dostupných pro ostatní ekonomické sektory, ačkoliv doba vynaložená na vyplňování dotazníků o VaV v sektoru veřejné správy a vyššího vzdělávání se zdá být daleko delší než v podnikatelském sektoru, ačkoliv jsou relativně blízké.

Pokud jde o průzkum Společenství v oblasti inovací, informace zahrnuté do kvality hlášení z kol průzkumů 2006 a 2008 ukazují, že doba vynaložená na vyplňování průzkumu v oblasti inovací sahala od 0,45 do 4,5 hodin (přičemž extrémní hodnotou bylo 6 hodin). Běžná doba byla 1,7 hodin, respektive 2 hodiny a tudíž se blížila zatížení v důsledku dotazníku o VaV. Z nevelkého množství dostupných údajů od jednotlivých členských států z obou kol průzkumů ukazuje, že zatížení na odpovědi měřené vynaloženou dobou se mezi roky 2006 a 2008 nezvýšilo. Obdobně zůstaly náklady pro statistické orgány mezi roky 2006 a 2008 relativně stabilní. Bohužel jsou údaje o nákladech relativně slabě pokryté a proto neumožňují provedení další analýzy.

Bylo učiněno několik výzev na podání návrhů na udělení grantů z rozpočtu Komise na roky 2006 a 2009 pro spolufinancování nepovinných částí sběru údajů o VaV nebo CIS nebo pro

studie proveditelnosti nových indikátorů nebo financování průzkumů o CDH. Celkové závazky v roce 2006 činily 676 782 EUR pro CIS a 373 311 EUR pro CDH, přičemž se účastnilo 10, resp. 7 členských států EU a EHP. Celkové závazky v roce 2009 činily 163 457 EUR pro VaV a 713 475 EUR pro CIS a 898 610 EUR pro CDH, přičemž se účastnilo 8, resp. 16 a 13 členských států EU a EHP.

Programy Phare pro více příjemců v letech 2004 až 2006 pro statistickou spolupráci a programy přechodového nástroje pro více příjemců pro statistickou integraci v letech 2004 a 2005 umožnily spolufinancování provádění průzkumů o VaV, CIS a CDH pouze v členských státech, které přistoupily v rámci pátého rozšíření (2004) a později. Celková částka přidělená příjemcům skrze tyto akce činila 219 631 EUR pro VaV, 417 723 EUR pro CIS a 426 042 EUR pro CDH pro 11, 12 a 9 příjemců.

5. DALŠÍ ROZVOJ STATISTIKY V OBLASTI VĚDY, TECHNIKY A INOVACÍ

Statistika potřebuje určitou míru stability. Avšak u statistiky v oblasti vědy, techniky a inovací je fenomén zájmu dynamický již ze své povahy a často vznikají nové potřeby uživatelů. Obzvláště náročné je reagovat na nové potřeby v současných podmínkách Evropského statistického systému, jak je popsáno níže.

5.1 Změny v prostředí

5.1.1 Požadavky uživatelů

Vysoký a trvající politický zájem na VaV, inovacích a znalostní ekonomice celkově znamená trvající tlak na statistiku v oblasti vědy, techniky a inovací. Požadavky uživatelů, jako rychlejší poskytování detailnějších údajů o vyšší kvalitě byly známy dlouhou dobu a mnohým záležitostem se věnuje pozornost použitím posílených nástrojů, jako podávání zpráv o kvalitě, přesnější metodikou nebo sdílením správných postupů. Internacionalizace VaV a expanze inovačních činností do veřejného sektoru jsou příklady nových požadavků na statistické monitorování, jehož proveditelnost se zkoumá pomocí pilotních zjišťování. Očekává se, že v budoucnosti na statistiku v oblasti vědy, techniky a inovací budou neustále kladeny nové a odůvodněné požadavky.

5.1.2 Metoda tvorby statistiky EU: vize pro příští desetiletí

Sdělení Komise o vizi pro Evropskou statistiku[10] žádá integrovanější a inteligentnější přístupy k produkci statistiky. Tyto zahrnují začlenění statistických nástrojů a větší využívání správních zdrojů a rovněž zjednodušení a zlepšení statistického právního prostředí s cílem získat větším množství statistických údajů, které budou více zaměřeny na budoucí vývoj, zlepšení produktivity a snížení zátěže respondentů.

5.1.3 Vzácné zdroje a stanovování priorit

Vnitrostátní statistické orgány informovaly v posledních letech v různých souvislostech o nedostatku zdrojů, přičemž vyjadřovaly vážné obavy, zda se jim podaří splnit statistické požadavky ESS. Stanovování priorit se proto stává čím dál důležitější a týká se jak stávajících, tak i plánovaných statistických operací.

5.2 Zlepšování a hodnocení stávajících statistik v oblasti vědy, techniky a inovací

Stávající statistiky musí splňovat požadavky dostatečné kvality a účelnosti. Stávající sběr údajů, zejména v oblasti VaV a inovací, bude stále hodnocen s ohledem na jeho relevanci a kvalitu, a to za plného využití pravidelného monitorování úrovně dodržování předpisů a

[10] KOM(2009) 404. Sdělení komise Evropskému parlamentu a Radě o metodě tvorby statistiky EU : vize pro příští desetiletí

systematického sběru zpráv o kvalitě. Toto je nyní ještě důležitější, neboť strategie Evropa 2020 bude kromě jiného hodnocená pomocí různých ukazatelů z oblasti vědy, techniky a inovací.

Toto činnost bude doprovázena průběžným hodnocením v roce 2011, což je nástroj na provedení souhrnného vyhodnocení v širším smyslu, včetně hodnocení nejen vyprodukovaných statistických údajů, nýbrž rovněž procesu jejich tvorby, spolupráce s poskytovateli údajů a s jejich uživateli.

S ohledem na celkový stav popsaný výše budou jakožto záležitosti nejvyšší priority řešeny zejména následující otázky.

• **Statistika VaV.** Je třeba zajistit, aby výchozí údaje měřily všechny subjekty v oblasti VaV, nebo aby je alespoň v případě potřeby odhadly, a aby tyto údaje pokrývaly všechny odvětví a pododvětví ekonomiky a provozní jednotky všech velikostí – a tudíž pokrývaly veškerý VaV (výdaje a personál) v ekonomice v danou dobu. V této souvislosti bude vypracován základní soubor indikátorů pro monitorování Evropského výzkumného prostoru. Zohledňuje se při tom důkladná statistická metodika pro zpracování otázek, které zůstaly při průzkumu nezodpovězené a řešení problémů měření výzkumu a vývoje s cílem zvýšení úrovně mezinárodní harmonizace.

• **Evropská statistika v oblasti inovace.** Je potřeba zabývat se otázkami měření inovace v jejích různých koncepcích. Toto se týká zejména numerických proměnných, výdajů na inovace a obratu z inovací. Dále se provede zhodnocení, zda rozšíření pokrytí (na všechny hospodářské činnosti, celou ekonomiku) by přineslo takovou úroveň nových informací, která by byla odůvodnitelná a metodologicky proveditelná.

V duchu vize evropské statistiky se vyhodnotí strategie pro integrovaný průzkum v oblasti VaV a inovace a bude provedeno hodnocení vlivu na kvalitu a porovnatelnost údajů. Toto hodnocení bude pokusem o zohlednění statistické infrastruktury ESS jako celku.

• **Statistika CDH.** V roce 2011 bude provedeno důkladné hodnocení provádění sběru dat o CDH v letech 2006 a 2009 s cílem vyhodnocení budoucnosti této kompilace údajů.

• **Patentová statistika.** Bude prozkoumáno větší používání výchozího administrativního zdroje, zejména ve spojení s jinými stávajícími zdroji pro doplnění nových informací a proměnných. V plné míře se bude využívat zlepšená metodika harmonizace jmen.

Provedou se zlepšení stávající statistiky v oblasti vědy, techniky a inovací (jako při nové činnosti) ve spolupráci s OECD a jinými mezinárodními organizacemi, se kterými již byla posílena spolupráce. To se týká činnosti na přepracování mezinárodních metodických manuálů.

5.3 Nové indikátory, nové zdroje dat

Společenství uživatelů bude častěji vyžadovat nové indikátory a nové zdroje dat. Činnost v oblasti vývoje, která překračuje hranice používání současných zdrojů údajů, včetně nových indikátorů, nových zdrojů údajů a dokonce hlubšího členění současných údajů (neboť mohou obsahovat rozsáhlejší velikosti vzorků nebo metodickou činnost), se uskuteční až po provedení důkladného prozkoumání a analýzy. Toto se může týkat práce na patentech v oblasti technologií nebo údajů o jiných právech duševního vlastnictví souvisejících se společenskými změnami. V této souvislosti se budou rovněž využívat studie proveditelnosti a pilotní průzkumy.

5.4 Aktualizace právního rámce pro statistiku v oblasti vědy, techniky a inovací

Přijetí strategie Evropa 2020 a jejích různých stěžejních iniciativ spolu s monitorováním Evropského výzkumného prostoru jsou podnětem pro dosažení dohody o stanovení statistického monitorovacího rámce pro politiky EU. Je nanejvýš důležité, aby ukazatele používané pro tyto účely vycházely se statistiky a proměnných vyskytujících se v běžné statistické produkci členských států a pokrytých právními předpisy v oblasti statistiky.

Cílem Eurostatu je proto novelizace jak nařízení (ES) č. 753/2004, tak i nařízení (ES) č. 1450/2004 za účelem jejich přepracování, přičemž v úvahu budou vzaty aktuální potřeby monitorování politik. Při této činnosti bude dosaženo rovnováhy mezi stávající, novou a potencionálně pozastavenou statistikou a bude zjišťována opodstatněnost integrace právních předpisů a průzkumů. Přetrvá důraz na relevanci a kvalitu údajů. Nové právní předpisy budou zvažovány s mimořádnou pozorností.